

सूचना

- (1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत न विसरता बॉलपेनने लिहावा.

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

(ब) आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही. एकापेक्षा जास्त उत्तरे नमूद केल्यास ते उत्तर चुकीचे धरले जाईल व त्या चुकीच्या उत्तराचे गुण वजा केले जातील.

(7) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच “उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चुकीच्या उत्तरासाठी 25% किंवा 1/4 गुण वजा/कमी करण्यात येतील.”

ताकीद

हा प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच हा प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे वाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

1. 2020 - 21 या आर्थिक वर्षासाठी भारतातील थेट परकीय गुंतवणुकीत सर्वाधिक टक्के वाटा असलेल्या खालील गुंतवणूकदार देशांची त्यांच्या महत्त्वानुसार क्रमवारी लावा.

- अ. सिंगापूर
ब. अमेरिका
क. मॉरिशस

पर्यायी उत्तरे :

- (1) सिंगापूर - प्रथम, अमेरिका - द्वितीय, मॉरिशस - तिसरा
(2) अमेरिका - प्रथम, मॉरिशस - द्वितीय, सिंगापूर - तिसरा
(3) मॉरिशस - प्रथम, सिंगापूर - द्वितीय, अमेरिका - तिसरा
(4) मॉरिशस - प्रथम, अमेरिका - द्वितीय, सिंगापूर - तिसरा

Rank the following investor countries in order of their importance having the largest percentage share in Foreign Direct Investment in India for the Financial Year 2020 - 21.

- a. Singapore
b. USA
c. Mauritius

Answer Options :

- (1) Singapore - First, USA - Second, Mauritius - Third
(2) USA - First, Mauritius - Second, Singapore - Third
(3) Mauritius - First, Singapore - Second, USA - Third
(4) Mauritius - First, USA - Second, Singapore - Third

2. ट्रीप्स (TRIPS) अंतर्गत अन्न, औषधे आणि रासायनिक उत्पादने यांना _____ वर्षासाठी कॉपीराईट व इतर अधिकारांचे संरक्षण मिळते.

- (1) 20
(2) 50
(3) 30
(4) 25

Under the TRIPS, food, medicines and chemical products have _____ years protection of copyright and related rights.

- (1) 20
(2) 50
(3) 30
(4) 25

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

24/07/2022 12:12

3. खाली दिलेल्या माहितीच्या आधारे संस्था ओळखा :
- अ. याची स्थापना 1999 मध्ये झाली.
- ब. याची स्थापना 1997 - 99 मधील जागतिक आर्थिक संकटामुळे उद्भवलेल्या आर्थिक परिस्थितीवर उपाय शोधण्यासाठी झाली.
- क. हा एक आंतर-सरकारी मंच आहे (मध्यम उत्पन्न देशांसाठीचा).
- ड. याची निर्मिती आंतरराष्ट्रीय आर्थिक स्थिरता प्राप्त करण्यासाठीच्या धोरणांवर चर्चा करण्यासाठी झाली.
- पर्यायी उत्तरे :

- (1) जागतिक बँक
- (2) जी 20
- (3) आशियाई विकास बँक
- (4) जी 7

Identify the institution from the following information :

- a. It was formed in 1999.
- b. It was formed to find a solution to the situation that resulted from the global financial crisis of 1997 - 99.
- c. It is an intergovernmental forum involving middle income countries.
- d. It is formed for discussing policies to achieve international financial stability.

Answer Options :

- (1) The World Bank
- (2) The G20
- (3) The Asian Development Bank
- (4) The G7

4. सन 2015 मध्ये जागतिक व्यापार संघटनेची दहावी मंत्री परिषद _____ येथे भरलेली होती.

- (1) हाँगकाँग
- (2) सिंगापूर
- (3) नैरोबी
- (4) इंडोनेशिया

The WTO's Tenth Ministerial Conference was held at _____ in 2015.

- (1) Hongkong
- (2) Singapore
- (3) Nairobi
- (4) Indonesia

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

5. सन 2018 – 19 मध्ये भारतातून आयात करण्याबाबतीत _____ हा देश पहिल्या क्रमांकावर आहे.
- (1) अमेरिका
  - (2) स्वित्झर्लंड
  - (3) जपान
  - (4) जर्मनी

_____ has the first position in India's exports in 2018 – 19.

- (1) USA
- (2) Switzerland
- (3) Japan
- (4) Germany

6. समग्र आर्थिक स्थिरीकरण कार्यक्रम हा सरकारने पुढील उपाय योजनासाठी राबविला :

- अ. सोने आयातीवर नियंत्रण
- ब. भाववाढीवर नियंत्रण
- क. वित्तीय तूट भरून काढण्यासाठी
- ड. व्यवहारतोलातील स्थिती सुधारण्यासाठी योग्य उत्तरे निवडा.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ, क आणि ड
- (2) फक्त ब, क आणि ड
- (3) फक्त ब आणि क
- (4) फक्त अ आणि ड

Macroeconomic Stabilisation Program was adopted by the Government for the following measures :

- a. Control import of gold
- b. Control of inflation
- c. Fiscal correction
- d. Improving Balance of Payment position

Choose the correct answer.

Answer Options :

- (1) Only a, c and d
- (2) Only b, c and d
- (3) Only b and c
- (4) Only a and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

7. खालीलपैकी कोण निर्यातदार कर्जदारांना निर्यात कर्ज देण्यामधील जोखमीसाठी बँकांना विमा संरक्षण प्रदान करते ?

- (1) भारतीय आयात निर्यात बँक (EXIM Bank)
- (2) निर्यात प्रोत्साहन भांडवली वस्तू (EPCG) योजना
- (3) एक्सपोर्ट क्रेडिट गॅरंटी कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया लिमिटेड
- (4) आपत्कालीन क्रेडिट लाइन हमी योजना

Which one of the following provides insurance cover to banks against risks in export credit lending to the exporter borrowers ?

- (1) EXIM Bank
- (2) Export Promotion Capital Goods (EPCG) Scheme
- (3) Export Credit Guarantee Corporation (ECGC) of India Ltd.
- (4) Emergency Credit Line Guarantee Scheme (ECLGS)

8. भारत-UAE गुंतवणूकीवरील उच्चस्तरीय टास्क फोर्स संबंधित खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

- अ. पहिली बैठक 2 ऑक्टोबर, 2021 रोजी दुबई, UAE येथे झाली.
- ब. विद्यमान गुंतवणूकीशी संबंधित परस्पर समस्यांचे निराकरण करण्यासाठीचे एक व्यासपीठ म्हणून कार्य करते.
- क. दोन्ही देशांमधील गुंतवणूकीला प्रोत्साहन देण्यासाठी तसेच गुंतवणूक सुलभीकरणासाठीचे व्यासपीठ म्हणून कार्यरत.
- ड. 2 ऑक्टोबर, 2021 च्या बैठकीत भारत-UAE सर्वसमावेशक आर्थिक भागीदारी करारासाठी वाटाघाटीच्या प्रगतीचा आढावा घेतला आणि मान्य केलेल्या कालबद्धतेवर टिकून राहण्याच्या वचनबद्धतेची पुष्टी केली.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त ब, क आणि ड बरोबर आहेत	(2) फक्त अ, ब आणि क बरोबर आहेत
(3) फक्त अ, क आणि ड बरोबर आहेत	(4) अ, ब, क आणि ड बरोबर आहेत

Which of the following statements related to India-UAE High Level Task Force on Investments (HLTFI) are correct ?

- a. The first meeting of HLTFI was held on 2nd October, 2021 in Dubai, UAE.
- b. It acts as a platform to address mutual issues associated with existing investments.
- c. It acts as a platform to promote as well as facilitate investments between the two countries.
- d. In the meeting held on 2nd October, 2021, it reviewed the progress of negotiations for India-UAE Comprehensive Economic Partnership Agreement and reaffirmed the commitment to stick to timelines agreed upon.

Answer Options :

(1) Only b, c and d are correct	(2) Only a, b and c are correct
(3) Only a, c and d are correct	(4) a, b, c and d are correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

9. खालीलपैकी कोणती विधाने 'प्रादेशिक सर्वसमावेशक आर्थिक भागीदारी' करारा बाबत बरोबर आहेत ?
- अ. भारत 2012 मध्ये जेव्हा करारा बाबत वाटाघाटी सुरू झाल्या तेव्हा यात सामील होता परंतु 2019 मध्ये यातून बाहेर पडला.
- ब. नोव्हेंबर 2020 मध्ये या करारावर स्वाक्षरी झाली.
- क. यात केवळ आसियान (ASEAN) सदस्य देशांचा समावेश आहे.
- ड. हे ई-कॉमर्स विकासासह गुंतवणूक व्यापार आणि सेवांना प्रोत्साहन देणाऱ्या तरतुदींसह जगातील सर्वात मोठे 'मुक्त व्यापार क्षेत्र' स्थापित करते.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ आणि ड बरोबर आहेत
- (2) फक्त ब, क आणि ड बरोबर आहेत
- (3) फक्त अ, ब आणि क बरोबर आहेत
- (4) फक्त अ, ब आणि ड बरोबर आहेत

Which of the following statements are correct regarding 'Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP)' Agreement ?

- a. In 2012, India was a part of the negotiations, but opted out in 2019.
- b. It was signed in November 2020.
- c. It includes only ASEAN nations.
- d. It establishes the world's largest 'Free Trade Area' with provisions promoting investment, trade and services including e-commerce development.

Answer Options :

- (1) Only a and d are correct
- (2) Only b, c and d are correct
- (3) Only a, b and c are correct
- (4) Only a, b and d are correct

10. सन 2016 - 17 मध्ये भारतातील _____ हे सर्वाधिक निर्यात उत्पन्न मिळविणारे क्षेत्र होते.

- (1) ज्यूट कपडे
- (2) तयार कपडे
- (3) रत्ने आणि दागिने
- (4) अभियांत्रिकी वस्तू

_____ occupied the first place in India's export earnings in 2016 - 17.

- (1) Jute garments
- (2) Readymade garments
- (3) Gems and Jewellery
- (4) Engineering goods

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

11. थेट लाभ हस्तांतरण (DBT) योजनेची यापैकी कोणती उद्दीष्टे आहेत ?

- अ. लक्ष्य सुधारणा
- ब. भ्रष्टाचार कमी करणे
- क. अपव्यय टाळणे
- ड. खर्चावर नियंत्रण मिळवणे

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ आणि ब
- (2) फक्त ब आणि ड
- (3) फक्त अ, ब आणि क
- (4) वरीलपैकी सर्व

The Direct Benefit Transfer (DBT) plan aims at _____.

- a. improving targeting
- b. reduce corruption
- c. eliminate waste
- d. control expenditure

Answer Options :

- (1) Only a and b
- (2) Only b and d
- (3) Only a, b and c
- (4) All of the above

12. खर्च व्यवस्थापन आयोग (EMC) ची स्थापना या वर्षी करण्यात आली :

- (1) 2011
- (2) 2014
- (3) 2016
- (4) 2020

Expenditure Management Commission (EMC) was constituted in the year _____.

- (1) 2011
- (2) 2014
- (3) 2016
- (4) 2020

13. केळकर कार्यदल समितीने कर सुधारणा शिफारशी वर्ष _____ मध्ये सादर केल्या.

- (1) 2002
- (2) 2004
- (3) 2006
- (4) 2017

The Kelkar Task Force Committee recommended tax reforms recommendations in the year _____.

- (1) 2002
- (2) 2004
- (3) 2006
- (4) 2017

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

14. अंदाजपत्रकीय तूट म्हणजे _____.

- (1) एकूण प्राप्ती - एकूण खर्च
- (2) वित्तीय तूट
- (3) महसूली प्राप्ती - महसूली खर्च
- (4) प्राथमिक तूट

Budget deficit means _____.

- (1) Total Receipts - Total Expenditure
- (2) Fiscal Deficit
- (3) Revenue Receipts - Revenue Expenditure
- (4) Primary Deficit

15. केंद्र सरकारच्या भांडवली खर्चात _____ या बाबींचा समावेश होतो.

- अ. राज्य सरकारांना कर्जे
  - ब. आर्थिक विकासासाठीचा भांडवली खर्च
  - क. प्रशासकीय खर्च
  - ड. विदेशी सरकारांना कर्जे
- योग्य उत्तरे निवडा.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त ब, क आणि ड
- (2) फक्त अ, क आणि ड
- (3) फक्त अ, ब आणि ड
- (4) फक्त अ, ब आणि क

The capital expenditure of the Central Government consists of _____.

- a. Loans to State Governments
- b. Capital expenditure on economic development
- c. Expenditure on administration
- d. Loans to Foreign Governments

Choose correct answers.

Answer Options :

- (1) Only b, c and d
- (2) Only a, c and d
- (3) Only a, b and d
- (4) Only a, b and c

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

16. खालीलपैकी कोणत्या कराची प्रोफेसर काल्डोर यांनी शिफारस केली होती ?

- (1) संपत्ती कर
- (2) मालमत्ता शुल्क
- (3) देणगी कर
- (4) सेवा कर

Which of the following taxes was recommended by Prof. Kaldor ?

- (1) Wealth Tax
- (2) Estate Duty
- (3) Gift Tax
- (4) Service Tax

17. केंद्र सरकारच्या महसूली खर्चाशी खालीलपैकी कोणत्या बाबी संबंधित आहेत ?

- अ. चालू कर
- ब. भांडवली प्राप्ती
- क. कर्जे
- ड. आर्थिक विकास

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ
- (2) फक्त अ आणि ब
- (3) फक्त ब
- (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Which of the following are related to revenue expenditure of the Central Government ?

- a. Current taxation
- b. Capital receipts
- c. Loans
- d. Economic development

Answer Options :

- (1) Only a
- (2) Only a and b
- (3) Only b
- (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

18. कर विषयक सुधारणा करण्यासाठी भारतात कोणत्या समिती स्थापन करण्यात आल्या ?

- अ. चेलय्या समिती
- ब. एन.के. झा समिती
- क. भुतलिंगम समिती
- ड. वांच्छू समिती

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ
- (2) फक्त ब
- (3) फक्त क आणि ड
- (4) यापैकी सर्व

Which committees were appointed for tax reforms in India ?

- a. Chelayya Committee
- b. N.K. Zaa Committee
- c. Bhutlingam Committee
- d. Wanchhu Committee

Answer Options :

- (1) Only a
- (2) Only b
- (3) Only c and d
- (4) All of the above

19. भारतात जी.एस.टी. चा प्रारंभ _____ पासून झाला.

- (1) 8 नोव्हेंबर, 2016
- (2) 1 जूलै, 2017
- (3) 17 जूलै, 2017
- (4) 1 जूलै, 2018

GST started in India from _____.

- (1) 8th November, 2016
- (2) 1st July, 2017
- (3) 17th July, 2017
- (4) 1st July, 2018

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

20. खालीलपैकी अप्रत्यक्ष कर कोणते आहेत ?

(1) जी.एस.टी.	(2) उत्पन्न कर
(3) संपत्ती कर	(4) मालमत्ता कर

Which of the following is an Indirect Tax ?

(1) GST	(2) Income Tax
(3) Wealth Tax	(4) Property Tax

21. केंद्र सरकारची करेतर उत्पन्नाची साधने _____ आहेत.

- अ. शासकीय उपक्रमांचा नफा
ब. मालमत्ता कर
क. राजकोषीय सेवा
ड. सर्वसाधारण सेवा
योग्य उत्तरे निवडा.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ, ब आणि क
(2) फक्त अ, क आणि ड
(3) फक्त अ, ब आणि ड
(4) फक्त ब, क आणि ड

The Non-tax revenue sources of the Central Government are _____

- a. Profit of Government enterprises
b. Tax on Estate duty
c. Fiscal services
d. General services

Choose correct answers.

Answer Options :

- (1) Only a, b and c
(2) Only a, c and d
(3) Only a, b and d
(4) Only b, c and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

22. चौदाव्या वित्त आयोगाची स्थापना यांच्या अध्यक्षतेखाली करण्यात आली :

(1) सी. रंगराजन	(2) राजा चेलय्या
(3) अरुण जेटली	(4) वाय.व्ही. रेड्डी

The Fourteenth Finance Commission was set up under the Chairmanship of _____.

(1) C. Rangarajan	(2) Raja Chelliah
(3) Arun Jaitley	(4) Y.V. Reddy

23. सरकारचे अल्पकालीन निधी गोळा करण्याचे प्रमुख साधन कोणते ?

(1) सरकारी हुंड्या	(2) बाजार कर्जे
(3) प्रतिभूती	(4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Which of the following is the major source of short-term funds for government ?

(1) Treasury bills	(2) Marked loans
(3) Securities	(4) None of the above

24. भारतातील अन्नधान्य अनुदाने यात याच समावेश होतो :

- अ. शेतकऱ्यांसाठीची अनुदाने
 ब. उपभोक्त्यांची अनुदाने
 क. भारतीय अन्नधान्य महामंडळासाठीची अनुदाने
 पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि ब
(2) फक्त ब आणि क
(3) फक्त अ आणि क
(4) वरीलपैकी सर्व

Food subsidy in India comprises of _____.

a. Subsidies to farmers
b. Subsidies to consumers
c. Subsidies to Food Corporation of India

Answer Options :

(1) Only a and b
(2) Only b and c
(3) Only a and c
(4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

25. 1994 - 95 मध्ये सेवा कर सुरुवातीला फक्त तीन सेवेवर आकारला जात होता त्या सेवा _____ या आहेत.

अ. दूरध्वनी सेवा

ब. शेअर्स ब्रोकींग

क. हॉटेल सेवा

ड. सर्वसाधारण विमा

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ, ब आणि क

(2) फक्त अ, क आणि ड

(3) फक्त अ, ब आणि ड

(4) फक्त ब, क आणि ड

The Service Tax introduced in 1994 - 95 was applicable only on three services, which were _____.

a. Telephone services

b. Share broking

c. Hotel services

d. General insurance

Answer Options :

(1) Only a, b and c

(2) Only a, c and d

(3) Only a, b and d

(4) Only b, c and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

26. दोन उमेदवार असणाऱ्या एका निवडणूकीत 135 मते अवैध ठरली. यशस्वी उमेदवाराला वैध मतांच्या 70% मते मिळाली आणि तो 40000 मतांनी विजयी झाला. तर एकूण किती मतदान झाले ?

- (1) 100135
- (2) 470135
- (3) 100000
- (4) 170135

In an election involving two candidates 135 votes were invalid. The winning candidate got 70% of the valid votes and won by 40000 votes. Find the total votes.

- (1) 100135
- (2) 470135
- (3) 100000
- (4) 170135

27. कोणती वेळ तास काटा व मिनिट काटा या मध्ये 151° चा कोन दर्शवेल ?

- (1) 12:26
- (2) 12:38
- (3) 12:37
- (4) 12:27

What time shows 151° angle between the hour hand and minute hand ?

- (1) 12:26
- (2) 12:38
- (3) 12:37
- (4) 12:27

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

28. कोणीतरी एकीने झाड पाडले आहे आणि चौकशी करताना तुम्हाला पुढील प्रतिसाद मिळाले आहेत. जर फक्त एकच प्रतिसाद सत्य असेल, तर कोणी झाड पाडले असले पाहिजे ?

प्रतिसाद :

तारा : मी हे केले आहे असे सांगताना दया खोटे बोलली.

गुणी : मी हे केले नाही.

आयशा : हे दयाने केले.

दया : हे ताराने केले.

पर्यायी उत्तरे :

(1) आयशा

(2) दया

(3) गुणी

(4) तारा

Someone has felled a tree and while inquiring you got the following responses. If only one of the responses is true, then who must have felled the tree ?

Response :

Tara : Daya lied when she said that I did it.

Guni : I did not do it.

Aisha : Daya did it.

Daya : Tara did it.

Answer Options :

(1) Aisha

(2) Daya

(3) Guni

(4) Tara

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

24/07/2022

29. दिलेल्या एका विशिष्ट जानेवारी महिन्यात नेमके 4 सोमवार व 4 शुक्रवार आहेत तर त्या संबंधाने पुढे दिलेली कोणते/ती विधान/ने निश्चितपणे सत्य आहेत ?

विधाने :

- अ. या महिन्याचा पहिला दिवस निश्चितपणे बुधवार आहे.
- ब. या महिन्यात पाच बुधवार आणि चार शनिवार आहेत.
- क. या महिन्यातील शेवटच्या गुरुवारी 31 तारीख आहे.
- ड. हा महिना मंगळवारी सुरू होतो.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ व क
- (2) ड वगळून सर्व
- (3) अ वगळून सर्व
- (4) विधानांची सत्यता पडताळण्यासाठी पुरेशी विदा दिलेली नाही

A given January has precisely 4 Mondays and 4 Fridays. Which of the following statements is/are definitely true with respect to this ?

Statements :

- a. The first day of this month is definitely a Wednesday.
- b. There are five Wednesdays and four Saturdays in this month.
- c. The last Thursday of this month falls on date 31.
- d. This month starts on a Tuesday.

Answer Options :

- (1) Only a and c
- (2) All except d
- (3) All except a
- (4) No sufficient data is provided for the verification of statements

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

25/07/2022

30. मोतीबिंदूमुळे येणाऱ्या आंधळेपणाच्या आजाराला डोळ्यांतील धुरकटपणापासून सुरुवात होते व त्यामुळे पुढे दृष्टिहीनता येण्याची शक्यता असते. 2020 पर्यंत साधारणपणे 12 दशलक्षाहून अधिक लोकांना हा आजार गाठेल. याच्या परिणामी विकसनशील देशांत शस्त्रक्रिया करणाऱ्या डॉक्टरांचा तुटवडा निर्माण होऊन लोकांना आरोग्यसेवा मिळण्यावर मर्यादा येतील. उपचार प्रशिक्षण पद्धतीने शस्त्रक्रिया करणारा चांगला डॉक्टर घडायला कित्येक वर्षे लागतात. या गतीने आवश्यक डॉक्टर तयार करून त्यांना विकसनशील देशांत पाठवणे ही अशक्यप्राय गोष्ट आहे.

'हेल्पमीसी' ही ना-नफा तत्वावर काम करणारी संघटना मोतीबिंदू अंधत्वाशी लढा द्यायला बांधील असलेली संघटना आहे. या संघटनेला 30,000 लोकांना ही दुखापत काढून टाकण्याचे प्रशिक्षण मानवी डोळ्याची प्रतिकृती तयार करणाऱ्या व जिवंत शस्त्रक्रियेचा अनुभव देणाऱ्या प्रतिभासी-वास्तव अभिरूपणकाच्या (simulator) मदतीने द्यायचे आहे. हा अभिरूपणक ही महत्त्वाची प्रगती आहे कारण त्यामुळे तीन महिन्यांपेक्षा कमी कालावधीत मोठा शस्त्रक्रिया करणारा डॉक्टर घडवता येतो.

वरील माहितीच्या आधारे काढता येणारे अनुमान निवडा.

- (1) आता मोतीबिंदू शस्त्रक्रियेसाठी प्रशिक्षित डॉक्टरांची गरज नाही कारण ती दुखापत काढून टाकण्यासाठी प्रतिभासी वास्तव अभिरूपणक (simulator) उपलब्ध आहेत.
- (2) आता मानवी डोळ्याची प्रतिकृती तयार करून जिवंत शस्त्रक्रियेचा अनुभव देणाऱ्या प्रतिभासी वास्तव अभिरूपणकाच्या मदतीने मोतीबिंदू दुखापत काढून टाकण्याचे प्रशिक्षण कोणाही व्यक्तीला देणे शक्य आहे.
- (3) आता प्रतिभासी वास्तव अभिरूपणक तीन महिन्यांपेक्षा कमी कालावधीत वैद्यकीय प्रशिक्षण घेणाऱ्यांना मोतीबिंदू दुखापत काढून टाकण्यासाठी उत्तम शस्त्रक्रिया करणारा डॉक्टर म्हणून प्रशिक्षित करू शकतो.
- (4) आता मोतीबिंदू अंधत्वाचा प्रश्न प्रतिभासी वास्तव अभिरूपणकाच्या मदतीने नष्ट करणे शक्य आहे.

Cataract blindness is the disease which begins with clouding of the eyes and can lead to loss of vision, will probably afflict 12 million more people by 2020, as a result of shortage of skilled doctors limits access to care in developing nations. In the clinical way of training, it takes years to create a good surgeon. It is impossible to train all the doctors needed and then put them in developing countries at this rate.

A non-profit organization 'HelpMeSee', committed to fighting cataract blindness, wants to train 30,000 people for a procedure to remove the impairment using a virtual reality simulator that replicates the human eye and feel the live surgery. The simulator is a major development because it can make a great surgeon in less than three months.

Select the most appropriate statement which can be inferred from the above information.

- (1) Now there is no need of trained surgeons for doing cataract surgery as virtual reality simulators for removing impairment are available.
- (2) Now it is possible to train any person to remove cataract impairment using a virtual-reality simulator that replicates the human eye and feel the live surgery.
- (3) Now virtual reality simulator can make a person a great surgeon in less than three months for removing cataract impairment.
- (4) Now problem of cataract blindness can be eradicated using virtually reality simulators.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

31. श्री सुरेश हे दक्षिणेकडे तोंड करून ते डावीकडे वळले आणि त्यांनी घरापासून 3 किमी प्रवास केला आणि पुन्हा ते उजवीकडे वळले आणि 4 किमी प्रवास केला, नंतर ते त्यांच्या डाव्या बाजूला वळले आणि 9 किमी प्रवास केला. शेवटी ते त्यांच्या उजवीकडे वळले आणि 12 किमी आंतर कापले, तर ते त्यांच्या घरापासून किती आंतरावर आहेत ?

- (1) 28000 मी. (2) 25000 मी.
(3) 20000 मी. (4) 2000 मी.

Mr. Suresh was facing south turned to his left and travelled 3 km from his house. He then turned to his right and travelled 4 km and again he turned to his left and travelled 9 km. Finally he turned to his right and covered 12 km. How far is he from his house ?

- (1) 28000 m (2) 25000 m
(3) 20000 m (4) 2000 m

32. जर $M \sigma N$ चा अर्थ M हा N चा मुलगा आहे; $M \phi N$ चा अर्थ M ही N ची बहीण आहे; $M \in N$ चा अर्थ M हे N चे वडील आहेत, तर C ही E ची नात आहे या अर्थाचे विधान निवडा.

- (1) $E \sigma B \in F \in C$
(2) $C \sigma B \in F \in E$
(3) $C \phi B \sigma F \sigma E$
(4) $B \in F \in E \sigma C$

If $M \sigma N$ means M is the son of N ; $M \phi N$ means M is the sister of N ; $M \in N$ means M is the father of N , then select the statement that means C is the grand-daughter of E .

- (1) $E \sigma B \in F \in C$
(2) $C \sigma B \in F \in E$
(3) $C \phi B \sigma F \sigma E$
(4) $B \in F \in E \sigma C$

33. एका क्रिकेट स्पर्धेत 21 संघ सहभागी झाले होते. प्रत्येक संघाचा प्रत्येक दुसऱ्या संघाशी एक सामना होऊन त्यातील चार संघ निवडले. त्या चार संघांचा पुन्हा प्रत्येकाशी सामना झाला व शेवटी दोन निवडून त्यांच्यात एक सामना झाला. तर त्या स्पर्धेत एकूण किती सामने खेळले गेले ?

- (1) 217 (2) 144 (3) 219 (4) 90

21 teams participated in a cricket tournament. Every team played one match against another team. The four teams selected from these matches played one match against each other. Finally two teams were selected which played one match. How many matches were played in the tournament ?

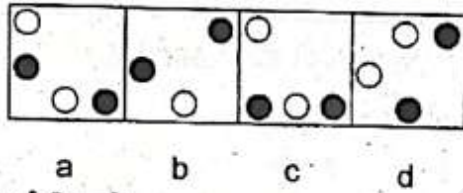
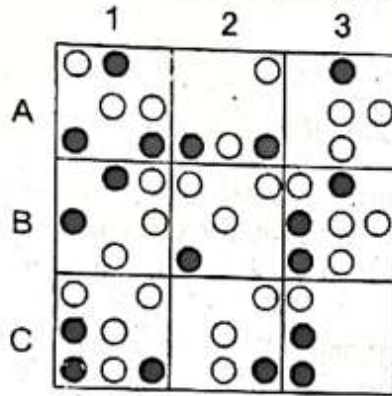
- (1) 217 (2) 144 (3) 219 (4) 90

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

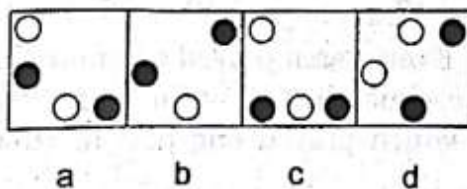
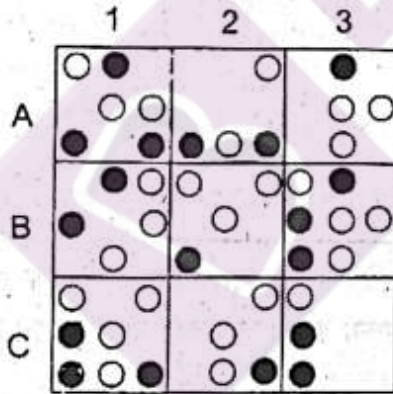
34. ओळींतील शेवटच्या आणि स्तंभांतील तळाच्या प्रत्येक तिसऱ्या फरशीची नक्षी पहिल्या दोन फरशांवरील, एकमेकांवर येणारे समान घटक वगळता उरलेले घटक एकत्र करून तयार केली आहे. दिलेल्या रचनेसंदर्भात तर्कविसंगत फरशीचे स्थान आणि दिलेल्या पर्यायांतून तिच्याऐवजी ठेवण्यासाठी उचित फरशी निवडा.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) B - 1; a   (2) A - 2; c   (3) A - 1; d   (4) B - 2; b

Every third tile is designed by combining elements of first two tiles across the rows and down the columns with the exception that like elements getting superimposed are cancelled out. Select the location of the illogical tile with respect to the pattern and choose the appropriate tile for replacing it from the given options.

Answer Options :

- (1) B - 1; a   (2) A - 2; c   (3) A - 1; d   (4) B - 2; b

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

35. एका संयुक्त कुटुंबातील सर्वांपैकी 8 सदस्य केळी खात नाहीत, 7 सदस्य पपई खात नाहीत, 6 सदस्य पेरू खात नाहीत, 5 जण पपई व पेरू खात नाहीत, 2 जण केळी व पेरू खात नाहीत, 3 जण पपई व केळे खात नाहीत, 2 जण तिन्ही फळे खात नाहीत. या सर्व कुटुंब सदस्यांची एकूण संख्या दर्शवणारा पर्याय निवडा.

(1) 21

(2) 13

(3) 17

(4) हे सदस्य कोणती फळे खातात ही माहिती नसल्यामुळे दिलेली संख्या शोधणे शक्य नाही.

Among all members of a joint family, 8 members don't eat banana, 7 don't eat papaya, 6 don't eat guava, 5 don't eat papaya and guava, 2 don't eat banana and guava, 3 don't eat papaya and banana, 2 don't eat all 3 fruits. Select the option that indicates the total number of these family members.

(1) 21

(2) 13

(3) 17

(4) It is not possible to find the number as information about fruits which members eats is not given.

36. दिलेली उदाहरणे आम्हासा आणि "I stood" या अभिव्यक्तीचा संकेत निवडण्यासाठी दिलेले नियम वापरा :
नियमाला कोणताही अपवाद नाही आणि फक्त दिलेल्या अभिव्यक्तीच्या आधारे तयार झालेले नियम वापरा.
उदाहरणे : kolua $\Rightarrow$ I lie; kolue $\Rightarrow$ he lay; आणि satoe = he stands

(1) satoa

(2) kolua

(3) satoe

(4) satua

Study the examples and use following rules for selecting the code for the expression
"I stood" : there are no exceptions to the rule and only those rules apply that may be derived from the provided expressions.

Examples : kolua $\Rightarrow$ I lie; kolue $\Rightarrow$ he lay; and satoe = he stands

(1) satoa

(2) kolua

(3) satoe

(4) satua

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK P.T.O.

24/07/2022

37. मुलांच्या भेटवस्तू वाहून नेण्यासाठी संत निकोलास त्यांच्या आठ रेनडिअरनां दोघा-दोघांच्या चार ओळीत जुंपणार आहेत. त्यांनी त्यांची व्यक्तिगत नावे ठेवली असली तरी वर्णाक्षरांनीही निर्देशित केले आहे. ते रेनडिअरना चांगले ओळखतात आणि त्यांच्या सवयी विचारात घेऊन त्यांना पुढील नियम लक्षात ठेवावे लागतात. Aला नेहमीच डाव्या बाजूला जुंपावे लागते, पण सर्वात मागच्या ओळीत जुंपून चालत नाही. B व C यांना पहिल्या दोनपैकी एका ओळीत जुंपावे लागते पण एकाच ओळीत जुंपण्याची गरज नाही. Dला नेहमीच Eच्या पाठी (लागून) जुंपावे लागते. Fला नेहमीच Gच्या पुढे जुंपावे लागते पण दोघे एकाच बाजूला कधीही नकोत आणि B किंवा Cच्या शेजारी नको. Hला नेहमीच A पासून शक्य तेवढ्या दूर जुंपावे लागते पण ते एका ओळीत जुंपून चालत नाही. दिलेल्या यादीतून सर्वात पाठची/च्या डावीकडून-उजवीकडेपर्यंत सर्वात शक्य जोडी/ड्या निवडा.

अ. D-G

ब. G-D

क. E-G

ड. H-G

ई. G-H

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ व ई

(2) क खेरीज सर्व

(3) फक्त अ, ब व ई

(4) वरील सर्व

St. Nicolas is trying to arrange his eight reindeers in four rows of two to carry gifts for children. Though he named them as persons, he also labelled them with letters. He knows his reindeers well and considering their habits he needs to observe the following rules. A must always be on the left-hand side but not in the rear row. B and C must be in either of the first two rows, but not necessarily in the same row. D must always be immediately behind E. F must always be ahead of G but both should be never on the same side and never next to B or C. H must be as far away from A as possible and not on the same side. Select the possible rear pair/pairs from the given list from left to right.

a. D-G

b. G-D

c. E-G

d. H-G

e. G-H

Answer Options :

(1) Only a and e

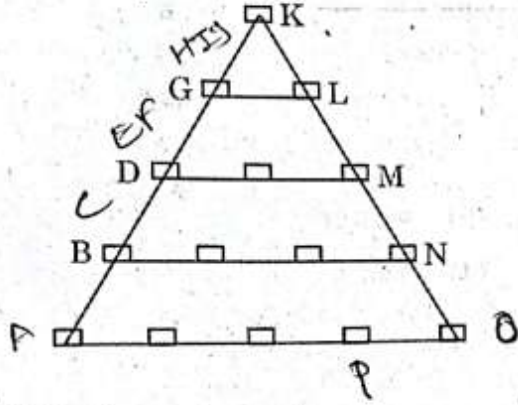
(2) All except c

(3) Only a, b and e

(4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

38. खालील अक्षर त्रिकोणावरून ती व्यवस्था काय आहे ते ओळखा. त्या व्यवस्थेच्या आधारावर सर्वात खालच्या ओळीवर डावीकडून चौथे अक्षर कोणते ?

पर्यायी उत्तरे :

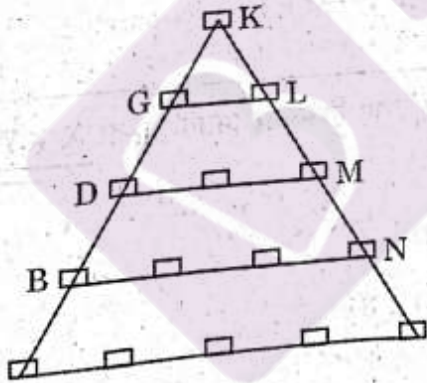
(1) C

(2) F

(3) J

(4) P

Identify the management system from the following letter triangle. On the basis of that management system, which is the fourth letter from the left side on the bottom line ?

Answer Options :

(1) C

(2) F

(3) J

(4) P

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

39. वैध निष्कर्ष निवडा.

सत्य विधाने : सर्व कमळे कोआला आहेत. सर्व कोआला बोटी आहेत. काही भिंती बोटी आहेत.

निष्कर्ष : अ. काही बोटी कमळे आहेत.

ब. काही भिंती कोआला आहेत.

क. सर्व कोआला कमळे आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ व क

(2) फक्त अ

(3) फक्त ब व क

(4) फक्त ब

Select the valid conclusions.

True statements : All lotuses are koalas. All koalas are boats. Some walls are boats.

Conclusions : a. Some boats are lotuses.

b. Some walls are koalas.

c. All koalas are lotuses.

Answer Options :

(1) Only a and c

(2) Only a

(3) Only b and c

(4) Only b

40. जर X, Y आणि Z हे चल फक्त 1, 2, 3, 4, 5, 6 आणि 7 या किमतींचे असतील, तर $X + Y + Z = 12$ या समीकरणाच्या उकलींची संख्या निवडा.

(1) 36

(2) 37

(3) 38

(4) 31

If variables X, Y and Z can only take values 1, 2, 3, 4, 5, 6 and 7, then select the number of solutions of the equation $X + Y + Z = 12$.

(1) 36

(2) 37

(3) 38

(4) 31

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

41. लाव्हारसाचे उद्रेक व वहन होऊन दख्खनच्या बंधाची निर्मिती कधी झाली ?

(1) 115 दशलक्ष वर्षांपूर्वी	(2) 122 दशलक्ष वर्षांपूर्वी
(3) 128 दशलक्ष वर्षांपूर्वी	(4) 135 दशलक्ष वर्षांपूर्वी

When was the Deccan Trap formed due to eruptions and flows by Lava ?

(1) 115 million years ago	(2) 122 million years ago
(3) 128 million years ago	(4) 135 million years ago

42. _____ हा दिवस आणि _____ हे वर्ष जागतिक लोकसंख्या दिन व वर्ष म्हणून साजरा केला जातो.

- अ. 11 जुलै, 1974
ब. 10 जुलै, 1970
क. 13 जुलै, 1975
ड. 15 जुलै, 1971

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ	(2) फक्त क
(3) फक्त ब	(4) फक्त ड

_____ day and _____ year is celebrated as World Population Day and year.

- a. 11th July, 1974
b. 10th July, 1970
c. 13th July, 1975
d. 15th July, 1971

Answer Options :

(1) Only a	(2) Only c
(3) Only b	(4) Only d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK P.T.O.

43. खालील जोड्या लावा :

राष्ट्रीय उद्यान/अभ्यारण्य		जिल्हा	
अ. संजय गांधी उद्यान		i. रायगड	
ब. तानसा		ii. ठाणे	
क. फणसाड		iii. यवतमाळ	
ड. टिपेश्वर		iv. मुंबई	

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	ii	i	iv	iii
(2)	iv	ii	iii	i
(3)	ii	iv	i	iii
(4)	iv	ii	i	iii

Match the following :

National Park/Sanctuary		District	
a. Sanjay Gandhi Park		i. Raigad	
b. Tansa		ii. Thane	
c. Phansad		iii. Yavatmal	
d. Tipeswar		iv. Mumbai	

Answer Options :

	a	b	c	d
(1)	ii	i	iv	iii
(2)	iv	ii	iii	i
(3)	ii	iv	i	iii
(4)	iv	ii	i	iii

44. औरंगाबाद विभागातील सर्वात कमी व सर्वात जास्त क्षेत्रफळ असलेले जिल्हे कोणते ?

(1) जालना, औरंगाबाद	(2) परभणी, उस्मानाबाद
(3) हिंगोली, बीड	(4) लातूर, नांदेड

In Aurangabad Division, which districts have the minimum and maximum area ?

(1) Jalna, Aurangabad	(2) Parbhani, Osmanabad
(3) Hingoli, Beed	(4) Latur, Nanded

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

45. कोंकणात एप्रिल - मे महिन्यात सायंकाळी पडणाऱ्या पावसाला _____ म्हणतात.

(1) आम्रसरी	(2) कोंकणसरी
(3) प्रतिरोध पर्जन्य	(4) सह्याद्री सरी

In Konkan, the evening rain which falls around in the months of April - May is called _____.

(1) Mango shower	(2) Konkan shower
(3) Orographic rain	(4) Sahyadri shower

46. महाराष्ट्रातील _____ जिल्ह्याचा समुह मँगनीज व लोहखनिजांचे संपन्न आहे.

- (1) पालघर, नाशिक, धुळे
- (2) ठाणे, पुणे, अहमदनगर
- (3) सोलापूर, लातूर, नांदेड
- (4) सिंधुदुर्ग, नागपूर, भंडारा

In Maharashtra, _____ group of districts are rich in manganese and iron-ore.

- (1) Palghar, Nashik, Dhule
- (2) Thane, Pune, Ahmednagar
- (3) Solapur, Latur, Nanded
- (4) Sindhudurg, Nagpur, Bhandara

47. महाराष्ट्रात खालीलपैकी कोणत्या जिल्ह्यात लोहखनिजांचे साठे असते ?

- (1) अहमदनगर, बीड, जालना व परभणी
- (2) नागपूर, यवतमाळ, कोल्हापूर व सोलापूर
- (3) चंद्रपूर, गडचिरोली, भंडारा व सिंधुदुर्ग
- (4) सातारा, सांगली, औरंगाबाद व लातूर

Which of the following districts in Maharashtra have iron-ore deposits ?

- (1) Ahmednagar, Beed, Jalna and Parbhani
- (2) Nagpur, Yavatmal, Kolhapur and Solapur
- (3) Chandrapur, Gadchiroli, Bhandara and Sindhudurg
- (4) Satara, Sangli, Aurangabad and Latur

48. खालीलपैकी कोणत्या ठिकाणची तापमान कक्षा सर्वात कमी असते ?

(1) नागपूर	(2) बीड	(3) सोलापूर	(4) मुंबई

Which of the following places has the least temperature range ?

(1) Nagpur	(2) Beed	(3) Solapur	(4) Mumbai

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

49. महाराष्ट्र शासनाच्या वतीने राबविणारे 'ग्राम स्वच्छता अभियानाचा' मुख्य उद्देश्य म्हणजे :

- अ. ग्रामीण समाजातील जातिवाद कमी करणे.
  - ब. ग्रामीणभागात शौचाचा उपयोग करणे.
  - क. माणसाची मने स्वच्छ करणे.
  - ड. ग्रामीण भागातील हवा स्वच्छ करणे.
- वरीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहे/त ?

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ
- (2) फक्त क आणि ड
- (3) फक्त अ आणि ड
- (4) फक्त ब

The main objectives of 'Gram Swachata Abhiyan' run by the Government of Maharashtra is :

- a. Reduce casteism in rural society.
- b. Use of toilets in rural area.
- c. Cleaning the human soul.
- d. Cleaning the air in rural area.

Which of the above statements is/are correct ?

Answer Options :

- (1) Only a
- (2) Only c and d
- (3) Only a and d
- (4) Only b

50. कोणत्या वर्षी पानशेत धरण फूटल्याने पुणे शहरात महापूर आला होता ?

- (1) 1951
- (2) 1960
- (3) 1961
- (4) 1950

In which year was Pune city flooded due to burst of Panshet dam ?

- (1) 1951
- (2) 1960
- (3) 1961
- (4) 1950

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

51.

न्या. रानडे यांनी एका भाषणात महात्मा फुले यांच्या भारतीय राष्ट्रीय सभेला असलेल्या विरोधाबाबत नाराजी व्यक्त केली होती. महात्मा फुले यांनी कोणत्या ग्रंथातून या भाषणाला उत्तर दिले ?

- (1) गुलामगिरी
- (2) इशारा
- (3) शेतकऱ्याचा असूड
- (4) सार्वजनिक सत्य धर्म

Justice Ranade had, in a speech, expressed his dissatisfaction about Mahatma Phule's opposition to the Indian National Congress. In which tract did Mahatma Phule respond to this speech ?

- (1) Gulamgiri
- (2) Ishara
- (3) Shetkaryacha Asud
- (4) Sarvajanik Satya Dharma

52.

बाँबे असोसिएशनचे पहिले सरचिटणीस कोण होते ?

- (1) नाना शंकर सेठ
- (3) बाळकृष्ण मुंजे

- (2) डा. भाऊ दाजी लाड
- (4) बाल गंगाधर टिळक

Who was the first General Secretary of the Bombay Association ?

- (1) Nana Shankar Seth
- (3) Balakrishna Munje

- (2) Dr. Bhau Daji Lad
- (4) B.G. Tilak

53.

जमीनदारांच्या निषेधार्थ 500 शेतकऱ्यांनी अलाहाबादमध्ये यांच्या नेतृत्वाखाली मोर्चा काढला.

- (1) राजा मोहम्मद हाजी
- (2) वल्लभभाई पटेल
- (3) अल्लुरी सीताराम राजू
- (4) बाबा रामचंद्र

500 farmers took out a march in Allahabad to protest against the landlords under the leadership of _____.

- (1) Raja Mohammed Haji
- (2) Vallabhbhai Patel
- (3) Alluri Seetarama Raju
- (4) Baba Ram Chandra

P.T.O.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

54. आदिवासी उठावाविषयी कोणती विधाने चुकीची आहेत ?

- अ. 1818 मध्ये भिल्लांनी सातमाळ आणि अजंठा भागात उठाव केला.
- ब. कॅ. डुसार्टने भिल्लांचा प्रमुख शेख दुल्ला यास पकडून कठोर शिक्षा केली.
- क. 1822 मध्ये हिरा नावाच्या भिल्लाच्या नेतृत्वाखाली उठाव सुरू झाले.
- ड. कॅ. जेल याने 1845 मध्ये भिल्लांचे बंड शमविण्याचा प्रयत्न केला.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ आणि ब
- (2) फक्त क
- (3) फक्त ब, क आणि ड
- (4) फक्त ड

Which statements are *false* regarding the Revolt of the Tribal People ?

- a. The Bhils revolted in 1818 at Satmal and Ajantha.
- b. Capt. Dusart captured and punished Sheikh Dhulla, the leader of Bhils.
- c. The Revolts of Bhils started under the leadership of Hira in 1822.
- d. Capt. Jell tried to suppress the Revolt of Bhils in 1845.

Answer Options :

- (1) Only a and b
- (2) Only c
- (3) Only b, c and d
- (4) Only d

55. धर्मांतरितांना शुद्धीकरणानंतर त्यांच्या जाती परत आपल्यात घेत नसत. हा प्रश्न सोडवण्यासाठी हिंदु महासभेने 'गुरव' जातीची परिषद कोणत्या गावी भरवली ?

- (1) नाशिक
- (2) जावळा
- (3) पुणे
- (4) जेजुरी

The Hindu Mahasabha organised a Caste Conference of the 'Gurav' caste in order to resolve the issue of inclusion of the converts back into their castes. Where was this conference held ?

- (1) Nashik
- (2) Jawala
- (3) Pune
- (4) Jejuri

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

56. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या कार्याविषयी कालक्रमानुसार रचना करा.

- अ. मुंबई येथे पिपल्स एज्युकेशन सोसायटीची स्थापना केली
- ब. काळाराम मंदिर प्रवेश सत्याग्रह
- क. 'शेड्यूलड कास्ट फेडरेशनची' स्थापना
- ड. 'बहिष्कृत हितकारिणी सभेची' स्थापना

पर्यायी उत्तरे :

- (1) ब, ड, अ, क
- (2) अ, क, ड, ब
- (3) ड, ब, क, अ
- (4) ड, क, अ, ब

Arrange according to chronological order the works of Dr. Babasaheb Ambedkar.

- a. Peoples' Education Society founded at Mumbai
- b. Satyagraha of Kalaram Temple Entry
- c. Establishment of 'Scheduled Caste Federation'
- d. Establishment of 'Bahishkrit Hitkarini Sabha'

Answer Options :

- (1) b, d, a, c
- (2) a, c, d, b
- (3) d, b, c, a
- (4) d, c, a, b

57. डॉ. आंबेडकर यांनी सुरू केलेल्या _____ या नियतकालिकाने इशारा दिला होता, की "मुंबई इलाख्यात निघत असलेली... बरीचशी पत्रे विशिष्ट अशा जातीचे हितसंबंध पाहणारी आहेत अशा वृत्तपत्रांना आमचा एवढाच इशारा आहे, की कोणतीही एखादी जात अवनत झाली, तर तिच्या अवनतीचा चढा इतर जातींस बसल्याशिवाय राहणार नाही."

- (1) बहिष्कृत भारत
- (2) मूकनायक
- (3) जनता
- (4) प्रबुद्ध भारत

The editorial of _____ established by Dr. Ambedkar warned that "Many of the newspapers in the Bombay Presidency seem to be concerned only with the well-being of certain castes... We warn such newspapers that if a single caste is duntrodden, its blemish does not spare the other castes."

- (1) Bahishkrit Bharat
- (2) Mooknayak
- (3) Janata
- (4) Prabuddha Bharat

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

58. भारतातील डावी चळवळ व संघटना याविषयीच्या जोड्या लावा :

अ. नारायण मेघाजी लोखंडे	i. 'मद्रास लेबर यूनियन'
ब. बी.पी. वाडिया	ii. 'मुंबई गिरणी कामगारांची संघटना'
क. जयप्रकाश नारायण	iii. 'रेडिकल डेमोक्रेटिक पार्टीची' स्थापना
ड. मानवेंद्र नाथ रॉय	iv. 'काँग्रेस सोशलिस्ट पार्टीचे महत्त्वपूर्ण नेते'

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	ii	i	iv	iii
(2)	iii	iv	ii	i
(3)	iv	i	iii	ii
(4)	ii	iii	iv	i

Match the following pairs regarding the Leftist Movement and Organization in India :

a. Narayan Meghaji Lokhande	i. 'Madras Labour Union'
b. B.P. Wadiya	ii. 'Bombay Mill Hands Association'
c. Jayaprakash Narayan	iii. Established the 'Radical Democratic Party'
d. Manbendra Nath Roy	iv. Important Leader of the Congress Socialist Party

Answer Options :

	a	b	c	d
(1)	ii	i	iv	iii
(2)	iii	iv	ii	i
(3)	iv	i	iii	ii
(4)	ii	iii	iv	i

59.

1931 पासून अकोल्यातून मातृभूमी हे वृत्तपत्र निघू लागले. त्याचे संपादक कोण होते ?

(1) अनंतराव गद्रे	(2) वि.दा. सावरकर
(3) डॉ. भी.रा. आंबेडकर	(4) दादासाहेब गोळे

The newspaper called Matrubhumi was published from Akola in 1931. Who was its editor ?

(1) Anantrao Gadre	(2) V.D. Savarkar
(3) Dr. B.R. Ambedkar	(4) Dadasaheb Goley

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

60. खालील जोड्या जुळवा :

अ. काकोरी कटात फाशी	i. भाई कोतवाल
ब. 'आझाद दस्ता'	ii. अशफाकउल्ला
क. 'लाल सेना'	iii. विठ्ठल जव्हेरी
ड. आझाद रेडिओ	iv. जनरल आवारी

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	iv	i	iii	ii
(2)	ii	iii	iv	i
(3)	ii	iv	i	iii
(4)	ii	i	iv	iii

Match the following :

a. Hanged in Kakori Conspiracy	i. Bhai Kotwal
b. 'Azad Dasta'	ii. Ashfaqullah
c. 'Lal Sena'	iii. Vitthal Jauhari
d. Azad Radio	iv. General Awari

Answer Options :

	a	b	c	d
(1)	iv	i	iii	ii
(2)	ii	iii	iv	i
(3)	ii	iv	i	iii
(4)	ii	i	iv	iii

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

61. भारतीय राज्यघटनेच्या संदर्भात धर्मनिरपेक्षता म्हणजे :

- अ. राज्यसंस्थेला धर्मविषयक कायदे करण्यास मनाई.
  - ब. राज्याला धर्म आहे.
  - क. राज्य हे धार्मिकतेच्या विरुद्ध आहे.
  - ड. राज्याचा विशिष्ट असा अधिकृत धर्म नाही.
- वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/त ?

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ आणि ब
- (2) फक्त ब आणि क
- (3) फक्त अ
- (4) फक्त ड

Secularism in the context of the Indian Constitution means :

- a. The State is prohibited from making laws on religion.
- b. The State has a religion.
- c. The State is anti-religious.
- d. There is no specific official religion of the State.

Which of the above statements is/are correct ?

Answer Options :

- (1) Only a and b
- (2) Only b and c
- (3) Only a
- (4) Only d

62. भारताचे सर्वोच्च न्यायालय हे कायद्याच्या अथवा तथ्यविषयक प्रश्नाबाबत _____ राष्ट्रपतींना सल्ला देवू शकतात.

- (1) स्वतःहून
- (2) राष्ट्रपतींनी सल्ला मागितला तर
- (3) मुलभूत हक्कांच्या संदर्भातील मुद्दा असेल तर
- (4) देशाची एकता व अखंडतेला बाधा येईल असा मुद्दा असेल तर

The Supreme Court of India tenders advise to the President on matters of law or fact _____

- (1) on its own initiative
- (2) only if the President seeks such advise
- (3) only if the matter is related to fundamental rights
- (4) only if the issue poses a threat to unity and integrity of the country

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

63. भारतीय राज्यघटनेच्या कलम 371 मधील विशेष तरतूदी कोणत्या राज्यांशी संबंधित आहेत ?

अ. महाराष्ट्र व गोवा

ब. मणिपूर

क. कर्नाटक

ड. महाराष्ट्र व गुजरात

वरीलपैकी कोणते/ती पर्याय बरोबर आहे/त ?

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त ड

(2) फक्त ब

(3) फक्त अ आणि ब

(4) फक्त क

Which State does the special provision in Article 371 of the Indian Constitution relate to ?

a. Maharashtra and Goa

b. Manipur

c. Karnataka

d. Maharashtra and Gujarat

Which of the above options is/are correct ?

Answer Options :

(1) Only d

(2) Only b

(3) Only a and b

(4) Only c

64. _____ चा इंडियन कौन्सिल ऑक्ट भारतीय राज्यघटनेच्या इतिहासातील एक महत्त्वपूर्ण टप्पा आहे.

(1) 1891

(2) 1861

(3) 1871

(4) 1881

The Indian Council Act of _____ is an important landmark in the Constitutional history of India.

(1) 1891

(2) 1861

(3) 1871

(4) 1881

65. भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाच्या न्यायाधिकांची संख्या वाढविण्याचा अधिकार _____ आहे.

(1) संसदेला

(2) राष्ट्रपतींना

(3) विधी आयोगाला

(4) भारताचे सर्वोच्च न्यायाधिकांना

The power to increase the number of judges in the Supreme Court of India is vested in the _____.

(1) Parliament

(2) President

(3) Law Commission

(4) Chief Justice of India

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

1934

66. घटनात्मक सुधारणांचा विचार करण्यासाठी सरकारने नोव्हेंबर 1930 मध्ये लंडन येथे गोलमेज परिषद घेण्याचे ठरविले, _____ गोलमेज परिषदेनंतर ब्रिटिश सरकारने मार्च 1933 मध्ये नव्या राज्यघटनेची रूपरेषा असलेली श्वेतपत्रिका प्रसिद्ध केली.

(1) दुसऱ्या

(2) सहाव्या

(3) तीसऱ्या

(4) चौथ्या

The Government decided to hold a Round Table Conference in London in November 1930 to consider Constitutional reforms, after _____ Round Table Conferences, the British Government published a White Paper in March 1933 containing an outline of a new Constitution.

(1) second

(2) sixth

(3) third

(4) fourth

67. खालीलपैकी कोणती तरतूद भारतीय राज्यघटनेने अमेरिकेच्या राज्यघटनेतून घेतलेली आहे ?

(1) मुलभूत कर्तव्ये

(2) मुलभूत हक्क

(3) एकेरी नागरीकत्व

(4) संसदीय सरकार

Which of the following provisions is borrowed by the Indian Constitution from the American Constitution ?

(1) Fundamental Duties

(2) Fundamental Rights

(3) Single Citizenship

(4) Parliamentary Government

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

68. जोड्या लावा (मुलभूत हक्कांसंदर्भात) :

वर्ग	समाविष्ट
अ. समतेचा हक्क	i. कारखान्यांमध्ये बाल मजूरीस प्रतिबंध
ब. स्वातंत्र्याचा हक्क	ii. अल्पसंख्यांना शैक्षणिक संस्था स्थापण्याचा व चालवण्याचा अधिकार
क. शोषणा विरुद्धचा हक्क	iii. जीवन आणि व्यक्तीगत स्वातंत्र्याचे संरक्षण
ड. सांस्कृतिक आणि शैक्षणिक हक्क	iv. सार्वजनिक क्षेत्रात नोकरीची समान संधी

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	iii	iv	ii	i
(2)	ii	iii	i	iv
(3)	iv	iii	i	ii
(4)	iv	ii	iii	i

Match the pairs (About Fundamental Rights) :

Category	Consists of
a. Right to Equality	i. Prohibition of child employment in factories
b. Right to Freedom	ii. Right to minorities to establish and administer educational institutions
c. Right against Exploitation	iii. Protection of life and personal liberty
d. Cultural and Educational Rights	iv. Equality of opportunity in matter of public employment

Answer Options :

	a	b	c	d
(1)	iii	iv	ii	i
(2)	ii	iii	i	iv
(3)	iv	iii	i	ii
(4)	iv	ii	iii	i

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

69. भारतीय राज्यघटनेमध्ये केंद्र आणि घटकराज्ये यांच्यात जी अधिकार विभागणी करण्यात आली आहे त्याची पायाभरणी खालीलपैकी कशात दिसून येते ?

- (1) मोर्ले-मिंटो सुधारणा, 1909
- (2) मॉण्टेग्यु-चेम्सफर्ड कायदा, 1919
- (3) गव्हर्नमेंट ऑफ इंडिया अक्ट, 1935
- (4) भारतीय स्वातंत्र्याचा कायदा, 1947

The distribution of powers between the Centre and the States in the Indian Constitution is based on the scheme provided in the _____.

- (1) Morley-Minto Reforms, 1909
- (2) Montagu-Chelmsford Act, 1919
- (3) Government of India Act, 1935
- (4) Indian Independence Act, 1947

70. राज्यपालांच्या कार्यकारी अधिकारांबाबत खालील विधाने विचारात घ्या :

- अ. राज्यपाल राज्यातील उच्च न्यायालयातील न्यायाधीशांची नेमणूक करतात.
- ब. राज्यपाल राज्यातील विद्यापीठांच्या कुलगुरूची नियुक्ती करतात.
- क. राज्यपाल मुख्यमंत्री आणि इतर राज्यमंत्री नियुक्त करतात.
- ड. राज्यपाल राज्यांच्या महाधिवक्त्याची नियुक्ती करतात.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ आणि ब
- (2) फक्त क आणि ड
- (3) फक्त ब, क आणि ड
- (4) वरील सर्व

Consider the following statements regarding the Executive Powers of the Governor :

- a. The Governor appoints the High Court Judges.
- b. The Governor appoints the Vice Chancellor of the Universities of the State.
- c. The Governor appoints the Chief Minister and other State Ministers.
- d. The Governor appoints the Advocate General of the State.

Which of the above statements are correct ?

Answer Options :

- (1) Only a and b
- (2) Only c and d
- (3) Only b, c and d
- (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

71. भारतीय अर्थव्यवस्थेची मुलभूत वैशिष्ट्ये कोणती ?

- अ. दरडोई उत्पन्न कमी
ब. लोकसंख्येचा प्रचंड दबाव
क. तंत्रज्ञानाचा प्रसार कमी
ड. संपत्तीचे विकृत वितरण

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ (2) फक्त अ आणि ब
(3) यापैकी नाही (4) यापैकी सर्व

Which of the following are the basic characteristics of the Indian Economy ?

- a. Low Per Capita Income
b. Heavy Population Pressure
c. Prevalence of Low Level of Technology
d. Maldistribution of Wealth

Answer Options :

- (1) Only a (2) Only a and b
(3) None of the above (4) All of the above

72. भारताच्या नियोजन प्रक्रियेत पथदर्शक भूमिका पार पाडणारी 'जनता योजना' कोणाची होती ?

- (1) श्रीमान नारायण (2) आठ उद्योगपती
(3) मानवेंद्र नाथ रॉय (4) राष्ट्रीय नियोजन आयोग

Who formulated the 'People's Plan' which laid down the path for the planning process in India ?

- (1) Shriman Narayan (2) Eight Industrialists
(3) Manbendra Nath Roy (4) National Planning Commission

73. दुसऱ्या पंचवार्षिक योजनेच्या आखणीच्या वेळी _____ यांनी वेतनवस्तू प्रतिमानावर भर दिला.

- (1) सी.एन. वकील आणि पी.आर. ब्रह्मानंद (2) आई.जी. पटेल आणि जे. भगवती
(3) सी.एन. वकील आणि पी.सी. महालनोबीस (4) पी.आर. ब्रह्मानंद आणि जे. भगवती

_____ emphasised on the wage goods model at the time of formation of Second Five Year Plan.

- (1) C.N. Vakil and P.R. Brahmananda (2) I.G. Patel and J. Bhagwati
(3) C.N. Vakil and P.C. Mahalanobis (4) P.R. Brahmananda and J. Bhagwati

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

74. नवव्या योजनेत _____ वर अधिक भर देण्यात आला.

- अ. सेवाक्षेत्राचा विकास
- ब. औद्योगिक क्षेत्राचा विकास
- क. पायाभूत सुविधांचा विकास
- ड. सामाजिक न्याय व समतेसह वृद्धी

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ	(2) फक्त ब
(3) फक्त अ आणि ब	(4) फक्त ड

The focus of the Ninth Plan was on _____.

- a. Development of Service Sector
- b. Development of Industrial Sector
- c. Development of Infrastructure
- d. Growth with Social Justice and Equality

Answer Options :

(1) Only a	(2) Only b
(3) Only a and b	(4) Only d

75. आर्थिक विकासाचे सामाजिक निर्देशक कोणते आहेत ?

- अ. शिक्षण
- ब. आरोग्य
- क. अन्न
- ड. स्थूल राष्ट्रीय उत्पन्नाची वृद्धी

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त ड	(2) फक्त अ, ब आणि क
(3) फक्त अ, ब आणि ड	(4) यापैकी सर्व

Which are the social indicators of economic development ?

- a. Education
- b. Health
- c. Food
- d. Growth of Gross National Income

Answer Options :

(1) Only d	(2) Only a, b and c
(3) Only a, b and d	(4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

76. सन 2019 – 20 मध्ये सेवा क्षेत्रातून सर्वाधिक निर्यात _____ ची झाली.
- (1) बँकींग सेवा (2) नॉन सॉफ्टवेअर सेवा
(3) सॉफ्टवेअर सेवा (4) विमा सेवा
- _____ registered the highest export from service sector in 2019 – 20.
- (1) Banking services (2) Non-Software services
(3) Software services (4) Insurance services

77. खालीलपैकी कोणी बहुआयामी दारिद्र्य निर्देशांक सादर केला आहे ?
- (1) जागतिक बँक
(2) मानव विकास अहवाल, 2010
(3) नियोजन आयोग
(4) भारतीय रिझर्व्ह बँक

Which of the following has introduced Multidimensional Poverty Index ?

- (1) World Bank
(2) Human Development Report, 2010
(3) Planning Commission
(4) Reserve Bank of India

78. भारतात कोणत्या प्रकारची बेकारी आढळते ?
- अ. छुपी बेकारी
ब. हंगामी बेकारी
क. शैक्षणिक बेकारी
ड. रचनात्मक बेकारी

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ (2) फक्त अ, ब आणि क
(3) फक्त क (4) यापैकी सर्व

Which type of unemployment is found in India ?

- a. Disguised unemployment
b. Seasonal unemployment
c. Educational unemployment
d. Structural unemployment

Answer Options :

- (1) Only a (2) Only a, b and c
(3) Only c (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

79. सी. रंगराजन, सीमा आणि ई.एम. विबीश यांच्या मते ग्रामीण महिलांच्या श्रमशक्तीचा सहभाग दर _____ मुळे घसरला आहे.

- (1) बाल विवाह आणि वृद्धी दर घटल्याने
- (2) शिक्षणाचा परिणाम आणि उत्पन्न परिणाम
- (3) शिक्षणाचा परिणाम आणि घटते स्त्री-पुरुष प्रमाण
- (4) उत्पन्न परिणाम आणि घटते वृद्धी दर

According to C. Rangarajan, Seema and E.M. Vibeesh, the rural females labour force participation rate has declined due to _____.

- (1) Child marriages and growth rate decline
- (2) Education effect and Income effect
- (3) Education effect and declining sex ratio
- (4) Income effect and growth rate decline

80. खालीलपैकी कोणते घटक प्रादेशिक असमतोलाचे निर्देशक आहेत ?

- अ. निव्वळ राज्यांतर्गत उत्पन्न
- ब. निव्वळ राज्यांतर्गत दरडोई उत्पन्न
- क. गुंतवणूकीचे कल
- ड. पायाभूत सुविधांची असमानता

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ
- (2) फक्त अ आणि ब
- (3) फक्त ब
- (4) यापैकी सर्व

Which of the following factors indicate regional imbalance ?

- a. Net State Domestic Product
- b. Per-Capita Net State Domestic Product
- c. Trends in Investment
- d. Infrastructure Disparities

Answer Options :

- (1) Only a
- (2) Only a and b
- (3) Only b
- (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

81.

खाली दिलेल्या जागतिक बँकेच्या धोरण अभ्यास निष्कर्षांपैकी कोणता योग्य आहे/आहेत ?

- अ. पायाभूत सुविधा साठ्याचा वृद्धीवर सकारात्मक परिणाम होतो.
ब. पायाभूत सुविधांचा उच्च दर्जा व वाढते प्रमाण यामुळे उत्पन्न असमानता घटते.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ (2) फक्त ब
(3) अ आणि ब दोन्ही (4) वरीलपैकी कोणताही नाही

Which of the following policy research conclusions by World Bank is/are correct ?

- a. Growth is positively affected by stock of infrastructure assets.
b. Income inequality declines with higher infrastructure quantity and quality.

Answer Options :

- (1) Only a (2) Only b
(3) Both a and b (4) None of the above

82. खालील विधाने विचारात घ्या :

- अ. 31 मार्च, 2019 रोजी भारताची रस्ते वाहतूक जगातील दुसऱ्या क्रमांकाची सर्वात मोठी रस्ते वाहतूक आहे.
ब. 2019 - 20 मध्ये प्रतिदिन रस्ते बांधणीचे प्रमाण 36.5 किमी वरून 2020 - 21 मध्ये 40.5 किमी इतके लक्षणीय रित्या वाढले आहे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने योग्य आहे/त ?

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ योग्य आहे
(2) फक्त ब योग्य आहे
(3) दोन्ही अ आणि ब चूक आहेत
(4) दोन्ही अ आणि ब योग्य आहेत

Consider the following statements :

- a. India's road transport is the second largest in the world as on 31st March, 2019.
b. The extent of road construction per day increased substantially in 2020 - 21 to 40.5 km per day from 36.5 km per day in 2019 - 20.

Which of the above statements is/are correct ?

Answer Options :

- (1) Only a is correct
(2) Only b is correct
(3) Both a and b are incorrect
(4) Both a and b are correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

83. खालीलपैकी कोणते राष्ट्रीय LED कार्यक्रमाचे घटक आहेत ?

- अ. सर्वासाठी माफक दरात उन्नत ज्योती LED (उजाला)
- ब. राष्ट्रीय रस्ते विद्युतीकरण कार्यक्रम (SLNP)

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ
- (2) फक्त ब
- (3) अ आणि ब दोन्हीही
- (4) अ आणि ब दोन्हीही नाही

Which of the following are the components of the National LED Programme ?

- a. Unnat Jyoti by Affordable LEDs for All (UJALA)
- b. Street Lighting National Programme (SLNP)

Answer Options :

- (1) Only a
- (2) Only b
- (3) Both a and b
- (4) Neither a nor b

84. भारतातील खालीलपैकी कोणते राज्य 100 टक्के कुटुंबांकडे नळ जोडणी (कनेक्शन) असलेले म्हणजे 'हर घर जल राज्य' म्हणवले जाणारे पहिले राज्य आहे ?

- (1) महाराष्ट्र
- (2) केरळ
- (3) गुजरात
- (4) गोवा

Which of the following is the first State in India to have 100 percent households with tap water connection, that is 'Har Ghar Jal Rajya' ?

- (1) Maharashtra
- (2) Kerala
- (3) Gujarat
- (4) Goa

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

85. खालील विधाने विचारात घ्या :

- अ. 2016 मध्ये उडानची सुरवात केली गेली.
  - ब. उडान हा भारत सरकारचा आंतरराष्ट्रीय विमानतळ विकास कार्यक्रम आहे.
  - क. 2016 मध्ये उडान सुरवात होई पर्यंत, भारतात 74 विमानतळे नियोजित कार्य करीत होती.
- वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ आणि ब बरोबर आहेत
- (2) फक्त ब आणि क बरोबर आहेत
- (3) फक्त अ आणि क बरोबर आहेत
- (4) फक्त ब बरोबर आहे

Consider the following statements :

- a. UDAN was launched in 2016.
- b. UDAN is an International Airport Development Program of the Government of India.
- c. Till launching of UDAN in 2016, India had 74 airports having scheduled operations.

Which of the above statements is/are correct ?

Answer Options :

- (1) Only a and b are correct
- (2) Only b and c are correct
- (3) Only a and c are correct
- (4) Only b is correct

86. _____ दरम्यानच्या समुद्राखालील 2313 किमीच्या ऑप्टिक फायबर आधारित दूरसंचार संलग्नता दुव्याचे उद्घाटन ऑगस्ट 2020 मध्ये करण्यात आले.

- (1) कोची आणि लक्षद्वीप बेटे
- (2) चेन्नई आणि अंदमान आणि निकोबार बेटे
- (3) चेन्नई आणि लक्षद्वीप बेटे
- (4) कोची आणि अंदमान आणि निकोबार बेटे

The undersea 2313 km optic fiber-based telecom connectivity between _____ was inaugurated in August 2020.

- (1) Kochi and Lakshadweep Islands
- (2) Chennai and Andaman and Nicobar Islands
- (3) Chennai and Lakshadweep Islands
- (4) Kochi and Andaman and Nicobar Islands

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

87. दूरध्वनी सेवेत परकीय गुंतवणुकीस _____ पासून परवानगी देण्यात आली.
- (1) 1991 (2) 1994 (3) 2001 (4) 2005

Foreign Investment was allowed in Telephone services from _____.

(1) 1991 (2) 1994 (3) 2001 (4) 2005

88. मार्गाच्या लांबीनुसार भारतीय रेल्वेचा जगात _____ तर मालवाहतुकीनुसार तिचा जगात _____ क्रमांक लागतो.

- (1) तिसरा, चौथा (2) चौथा, तिसरा
(3) चौथा, चौथा (4) तिसरा, तिसरा

In terms of route length, Indian Railway is _____ largest in the world and in terms of freight traffic, it is _____ largest in the world.

- (1) third, fourth (2) fourth, third
(3) fourth, fourth (4) third, third

89. महाराष्ट्राच्या 'व्हिजन 2030' पत्रिकेनुसार, महाराष्ट्रातील सामाजिक पायाभूत सुविधांविषयी खालीलपैकी कोणसे मुद्दे योग्य आहेत ?

- अ. डॉक्टर - लोकसंख्या गुणोत्तर - 1 : 1418
ब. बाल लिंग गुणोत्तर - 894
क. पाईपाद्वारे पाणी पुरवठा व्यवस्थेने लाभार्थी ग्रामीण लोकसंख्येची टक्केवारी - 84.9
ड. प्रति वर्ग खोली शालेय विद्यार्थी संख्या - 31

पर्यायी उत्तरे :

- (1) अ, ब, क आणि ड (2) केवळ अ आणि क
(3) केवळ अ, ब आणि क (4) केवळ ब, क आणि ड

Which of the following points about social infrastructure in Maharashtra is correct, as per 'Vision 2030' document of Maharashtra ?

- a. Doctor - Population Ratio - 1 : 1418
b. Child Sex Ratio - 894
c. Percentage of rural population covered under piped water supply - 84.9
d. Average school students per classroom - 31

Answer Options :

- (1) a, b, c and d (2) Only a and c
(3) Only a, b and c (4) Only b, c and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

90. 2021 च्या युनिसेफच्या कुटुंब पाहणी अहवालाच्या नुसार, खालीलपैकी कोणती विधाने योग्य आहेत ?
- अ. 25 वर्षे वयाखालील 220 कोटी मुले व तरुणांना निश्चित इंटरनेट सुविधा उपलब्ध नाही.
- ब. ग्रामीण भागात राहणाऱ्या केवळ 23% मुलांना इंटरनेट सुविधा उपलब्ध आहे.
- क. 25 पेक्षा अधिक देशांनी फेब्रुवारी 2021 पर्यंत शाळा बंद ठेवल्या होत्या.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) अ, ब आणि क (2) केवळ अ आणि ब
(3) केवळ अ आणि क (4) केवळ ब आणि क

Which of the following statements are correct, according to the household survey data of UNICEF of 2021 ?

- a. 220 crore children and youth below the age of 25 do not have fixed internet access.
b. Only 23% of children residing in rural areas have internet access.
c. More than 25 countries had kept their schools closed till February 2021.

Answer Options :

- (1) a, b and c (2) Only a and b
(3) Only a and c (4) Only b and c

91. खालील विधाने विचारात घ्या :

- अ. 1 एप्रिल, 2005 पासून भारतात व्हॅट लागू करण्यात आला होता.
ब. जम्मू आणि कश्मिरचा केंद्रशासित प्रदेश वगळता सर्व राज्ये/केंद्रशासित प्रदेशांनी व्हॅट लागू केला होता.
वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने योग्य आहे/त ?

पर्यायी उत्तरे :

- (1) केवळ अ योग्य आहे (2) केवळ ब योग्य आहे
(3) दोन्ही अ आणि ब योग्य आहेत (4) दोन्ही अ आणि ब अयोग्य आहेत

Consider the following statements :

- a. VAT was introduced in India from 1st April, 2005.
b. VAT was introduced by all States/Union Territories except the Union Territories of Jammu and Kashmir.

Which of the above statements is/are correct ?

Answer Options :

- (1) Only a is correct (2) Only b is correct
(3) Both a and b are correct (4) Both a and b are incorrect

P.T.O.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

92. खाजगीकरणांतर्गत घेतलेल्या मालकीविषयक उपायात खालीलपैकी कोणते समाविष्ट नाही ?

- (1) सार्वजनिक उद्योगाची मालकी खाजगी क्षेत्राकडे हस्तांतरीत करणे
- (2) संयुक्त उपक्रम
- (3) उद्योग अवसायनात काढणे
- (4) भाडे पट्ट्याने देणे

Which of the following is **not** a part of ownership measures taken under privatisation ?

- (1) Transfer of ownership of a public enterprise to private hand
- (2) Joint Venture
- (3) Liquidation
- (4) Leasing

93. जागतिक व्यापार संघटनेत खालीलपैकी कोणते घटक समाविष्ट आहेत ?

- अ. बँकिंग आणि विमा
- ब. कृषि उत्पादने
- क. पेटंट आणि औद्योगिक डिझाइन
- ड. औषधे आणि रासायनिक उत्पादने

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ आणि ब
- (2) फक्त क आणि ड
- (3) फक्त अ, ब आणि क
- (4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following aspects are included in the World Trade Organisation ?

- a. Banking and Insurance
- b. Agricultural Products
- c. Patents and Industrial Designs
- d. Drugs and Chemical Products

Answer Options :

- (1) Only a and b
- (2) Only c and d
- (3) Only a, b and c
- (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

94. खालीलपैकी कोणते जागतिकीकरणाचे मापदंड नाही ?

- (1) वस्तू व सेवांचा मुक्त प्रवाह
- (2) भांडवलाचा मुक्त प्रवाह
- (3) श्रमिकांची मुक्त हालचाल
- (4) जागतिक स्तरावर सामाजिक-आर्थिक समानता

Which of the following is **not** a parameter of globalisation ?

- (1) Free flow of goods and services
- (2) Free flow of capital
- (3) Free movement of labour
- (4) Socio-economic equality at global level

95. “जागतिकीकरण म्हणजे भांडवल, वस्तू, तंत्रज्ञान, कल्पना आणि लोकांचा मुक्त संचार. कोणतेही जागतिकीकरण जे शेवटचे वगळते ते आंशिक असते आणि टिकाऊ नसते.” ही जागतिकीकरणाची व्याख्या यांनी सांगितली आहे.

- (1) दीपक नायर
- (2) ब्रांको मिलानोविक
- (3) जोसेफ स्टिग्लिट्ज
- (4) जगदीश भगवती

“Globalisation means free movement of capital, goods, technology, ideas and people. Any globalisation that omits the last one is partial and not sustainable.” This definition of globalisation is stated by _____.

- (1) Deepak Nayyar
- (2) Branko Milanović
- (3) Joseph Stiglitz
- (4) Jagdish Bhagwati

96. जागतिक व्यापार संघटना करार केव्हा अंमलात आला ?

- (1) 1 जानेवारी, 1991
- (2) 5 फेब्रुवारी, 1994
- (3) 1 जानेवारी, 1995
- (4) 26 जानेवारी, 1996

When did World Trade Organisation Agreement come into effect ?

- (1) 1st January, 1991
- (2) 5th February, 1994
- (3) 1st January, 1995
- (4) 26th January, 1996

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

97. भारतातील आर्थिक सुधारणांच्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :
- अ. स्थूलआर्थिक स्थिरीकरणामध्ये चलनवाढीवरील नियंत्रण, वित्तीय आणि व्यवहारांतोल यांचे समायोजन यांचा समावेश होतो.
- ब. संरचनात्मक समायोजनामध्ये व्यापार आणि भांडवली प्रवाह सुधारणा, औद्योगिक नियमन यांचा समावेश होतो.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने योग्य आहे/त ?

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ योग्य आहे (2) फक्त ब योग्य आहे
(3) दोन्ही अ आणि ब योग्य आहेत (4) दोन्ही अ आणि ब अयोग्य आहेत

Consider the following statements in the context of economic reforms in India :

- a. Macroeconomic stabilisation consists of control of inflation, fiscal and balance of Payments adjustment.
- b. Structural adjustments consist of trade and capital flows reforms, industrial regulations.

Which of the above statements is/are correct ?

Answer Options :

- (1) Only a is correct (2) Only b is correct
(3) Both a and b are correct (4) Both a and b are incorrect

98. जागतिक व्यापार संघटनेच्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :
- अ. जागतिक व्यापार संघटनेचा उद्देश आंतरराष्ट्रीय व्यापारावरील बंधने नाहीशी करणे हा आहे.
- ब. मंत्री परिषद हे सर्वोच्च निर्णय घेणारे मंडळ आहे.
- क. डिसेंबर 2005 मध्ये सहावी मंत्री परिषद दोहा येथे झाली होती.
- वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने असत्य आहे/त ?

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ व ब (2) फक्त ब व क (3) फक्त ब (4) फक्त क

Consider the following statements regarding the WTO :

- a. The purpose of WTO is to remove restrictions on international trade.
- b. The highest decision-making body is the Ministerial Conference.
- c. The Sixth Ministerial Conference was held in Doha in December 2005.

Which of the above statements is/are *incorrect* ?

Answer Options :

- (1) Only a and b (2) Only b and c (3) Only b (4) Only c

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

99. खाजगीकरणाच्या पद्धती संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. एकूण निराष्ट्रीयकरण (डिनेशनलायझेशन) म्हणजे सार्वजनिक उपक्रमाची संपूर्ण मालकी खाजगी हातात हस्तांतरित करणे.

ब. व्यवस्थापन खरेदी म्हणजे सार्वजनिक उपक्रमाची संपूर्ण मालकी बहुराष्ट्रीय कंपन्यांकडे हस्तांतरित करणे. वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने चूक आहे/त ?

पर्यायी उत्तरे :

- (1) केवळ अ चूक आहे
- (2) केवळ ब चूक आहे
- (3) दोन्ही अ आणि ब चूक आहेत
- (4) दोन्ही अ आणि ब बरोबर आहेत

Consider the following statements in the context of Methods of Privatisation :

- a. Total denationalization implies a complete transfer of ownership of a public enterprise to private hands.
- b. Management buy-out implies a complete transfer of ownership of a public enterprise to multinational corporations.

Which of the above statements is/are *incorrect* ?

Answer Options :

- (1) Only a is incorrect
- (2) Only b is incorrect
- (3) Both a and b are incorrect
- (4) Both a and b are correct

100. जागतिक बँकेने भारताला सुचवलेले संरचनात्मक सुधारणा उपाय कोणत्या धोरणासाठी होते ?

- (1) शैक्षणिक धोरण
- (2) श्रमविषयक धोरण
- (3) नवीन आर्थिक धोरण
- (4) मौद्रिक धोरण

Structural reform measures suggested by the World Bank to India were of which policy ?

- (1) Education Policy
- (2) Labour Policy
- (3) New Economic Policy
- (4) Monetary Policy

च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे.....)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82” यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलतः प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती	(2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर
(3) राजा राममोहन रॉय	(4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर “(3) राजा राममोहन रॉय” असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर “(3)” होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक “(3)” हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201.   ①   ②   ●   ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर-क्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK